

Легендарні імена

Тетяна Чичкалюк

Томас Кобле

УДК - 94 (477.73) «179/1917»
Ч 72

Ч 72 Тетяна Чичкалюк
Томас Кобле. -
Миколаїв: Видавництво Ірини Гудим,
2018. - 40 с.

Томас (Хома) Олександрович Кобле - легендарна особистість, життя і діяльність якої пов'язані з першими миттевостями становлення нашого сонячного, вільного, гостинного краю, назва якого - Україна. Ім'я Томаса Кобле мають честь носити гарна причорноморська українська земля, що в Миколаївському краї, тиха вулиця в красуні Одесі, підна титульна марка українських вин.

УДК - 94 (477.73) «179/1917»

Книгу видано на кошти міського бюджету згідно з програмою «Культура» управління з питань культури та охорони культурної спадщини, затвердженою рішенням Миколаївської міської ради.

ISBN 978-617-576-097-0

© Тетяна Чичкалюк, 2018
© Видавець Ірина Гудим, 2018

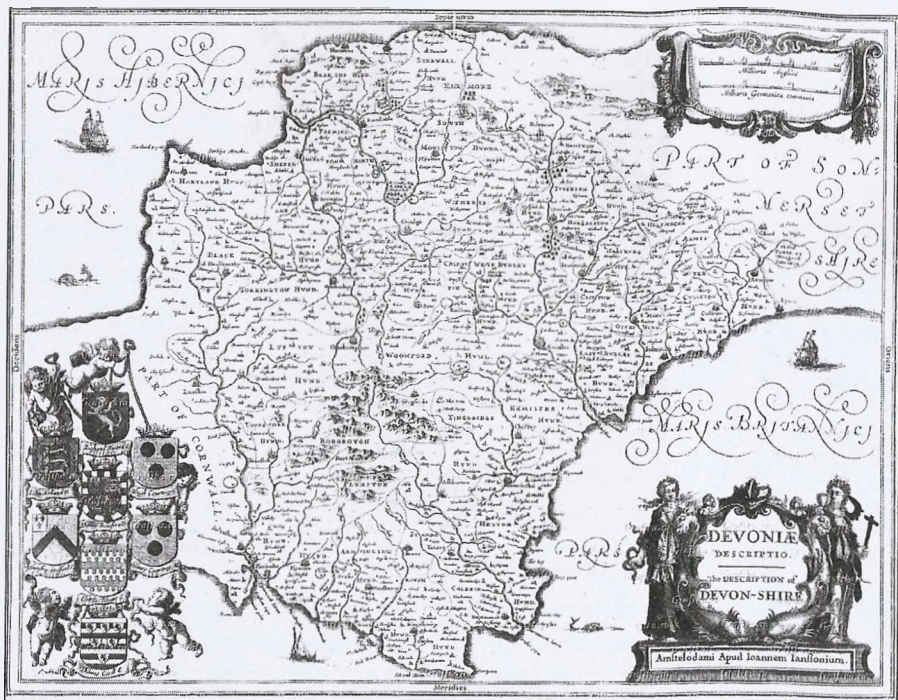

Хома (Томас) Олександрович Кобле
(бл. 1761-1833 рр.)
Портрет роботи Карла Рейхеля

Наш Герой – англієць, лютеранин, уродженець графства Девоншир-Девон (Devon), що в регіоні Південна Англія чи просто Півдня (*англ.* South England), генерал-майор, військовий комендант і очільник міста Одеси, генерал-губернатор, шанований предводитель дворянства юної Одеси і всієї Херсонської губернії.

Ім'я його мають честь носити гарна українська земля, що в Миколаївському краї, тиха вулиця в красуні Одесі, гідна титульна марка українських вин.

А ще всі ми, хто живе чи приїжджає на благословенну Україну, завдячуючи Томасу Кобле, маємо щастя насолоджуватися і оздоровлюватися національним вітамінним напоєм – томатним соком. І часто отримуємо підстави дякувати Хомі з Англії, кожного разу заправляючи ароматним південноукраїнським томатом наш справжній український борщ.

Мапа-опис Девоншира (The description of Devonshire)

Говорячи про місце народження Томаса Кобле, ми використовуємо культурно-географічний термін, що вживають для опису південних регіонів Англії та острова Великобританія. Сама назва графства – Девоншир – не є офіційною, в основному так говорять тільки місцеві жителі. Девон – третє за величиною графство Великобританії, столицею якого є Ексетер. Південна частина узбережжя омивається Ла-Маншем, північна – Брістольською затокою. В наш час популярність пішого туризму в Англії дуже висока, і графство Девоншир для цього – найкраще місце. Після виходу «Собаки Баскервілів» популярність екскурсій різко збільшилася. Сер Артур Конан Дойл дуже точно описав навколишню місцевість.

Наша ж мова до вас, Шановний Читачу, про створення культурно-географічного терміну Південної України чи просто нашого Півдня (*англ. South Ukraine*) – чудотворного Миколаївського краю. Маю щиро надію, що дуже скоро доведеться писати і пишатися тим, що піший туризм нашими дивовижними теренами став масовою і інфраструктурно облаштованою туристичною пропозицією українського Причорномор'я.

Розумні жителі вічного міста Риму говорять, що людина, яка прожила в місті три дні, зазвичай, вважає, що пізнала його добре; проживши в ньому три місяці, розуміє, що вдалося депо дізнатися і побачити; а ось три роки – достатній термін переконатися в тому, що майже нічого не знаєш про це місто, край.

Ми живемо все життя в своїх містах, щиро любимо їх, але багато хто лише з чуток знає імена людей, чії долі писали історію наших міст і краю. Дозволимо собі до римської мудрості додати дзвінку ноту чудового імені, подарувати її тим, хто щиро прагне усвідомити наш рідний край, зрозуміти людей, які творили наше незалежне сьогодні. Щоб ми не говорили, писали, прораховували, а хід історії залежить, в основному, від особистостей, які керують її важелями.

Кожної весни з першими променями сонця у нас, мешканців півдня, виникає непереборне бажання бачити море – ласкаве, тепле, рідне. З морськими процедурами навесні,

швидше за все, потрібно трохи почекати, а ось історією становлення приморських територій, як реальною, так і легендарною, саме час зайнятися, як би нагулюючи апетит бажаної зустрічі з морем. Відзначимо, що період весни у кожної людини настає в свій, тільки їй відомий, час.

Тому й розповідь наша за відчуттям – весняна, а вірніше, це – туристсько-краєзнавчий опус, присвячений людині, яка залишила в спадок приморським землям вільної країни Україна праці свої і гучне та ємне ім'я.

Миколаївці, одесити та й жителі багатьох інших міст і країн чудово знають, що таке «Коблеве». Правдою є те, що хтось подумає про місто – майбутній курорт, а хтось – про марку вина, а хтось – про приємне романтичне знайомство на нашому Білобережжі. А ось про привід появи цього топоніма знають далеко не всі, але це поки що.

Сам розумний термін «топонім» утворений від двох давньогрецьких слів: *topos* – «місце», «місцевість» і *onima* – «ім'я». За визначенням С.І. Ожегова, топонім - це власна назва окремого географічного місця. Давайте розберемося разом з місцем та ім'ям.

Наша туристична дестинація «Коблеве» знаходиться на Чорноморському узбережжі півдня Миколаївської області, України, Європи. Зручно розташувалася вона по обидва боки від міжнародної траси Одеса-Мелітополь-Новоазовськ на ділянці між містами Одеса і Миколаїв: 50 км від Одеси, 80 км від Миколаєва, саме на стику областей.

Тилігульський лиман, як головна географічна дійова особа нашої розповіді, дозволив провести собою кордон між двома українськими причорноморськими областями – Одеською і Миколаївською, на територіях яких, в основному, і відбувалися події, про які ми поведемо мову.

Трохи про казкову місцину: Тилігульський лиман – водойма з неймовірно чистою водою, прозорість якої досягає семи метрів. Він географічно розташований в Одеській і Миколаївській областях України, на узбережжі Чорного моря. Довжину має до 60 км, завширшки – до 4,5 км, глибина сягає 22 метрів. Загальна площа лиману становить близько 170 км². Але найбільша унікальність Тилігулу в тому, що його вода має океанічну солоність – 30-32 проміле, тоді як у Чорному морі цей показник досягає тільки 17-18.

На східному і західному берегах лиману розташовані два однойменні бінарні регіональні ландшафтні парки – регіональний ландшафтний парк «Тилігульський» (Миколаївська область) і регіональний ландшафтний парк «Тилігульський» (Одеська область). Територія і акваторія лиману долучені до міжнародного переліку водойм Рамсарської конвенції, що є Всесвітнім Кодексом про захист водно-болотних угідь.

З листопада 2016 року наш Тилігул став об'єктом загальноєвропейської мережі спеціальних природоохоронних територій (ASCI), за межами ЄС вона носить гучну назву – «Смарагдової мережі», або «Емеральд». В